Ч. 313 (13.512). Львів, неділя 26. листопада 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Американське Обєднання.

Ню Йорк, 8. листопада 1933.

З чисто практичних причин ліпше не писатиб нічого про останній конгрес Обеднання Українських Організацій в Америці, що відбувся в салі конференційній ч. 2 готелю Пенсильвенія у Ню Йорку в пятницю 3. листопада при співучасти 51 делегатів ріжних українських товариств чи організацій, у більшій части таки з недалекої околиці Ню Йорку, хоч не бракло делегатів і з дальших сторін. У такому випадку требаб лишити самому читачеві осуд діяльности на підставі видрукованого звіту й резолюцій. Але, виходячи зі становища, що в теперішньому часі вся українська суспільність повинна знати по змозі все, що відноситься до цілости життя нації, не можна вважати на утилітарні можливості і тому треба подати хоч якийсь жмут історичних інформацій та вражінь.

Треба ствердити, що наради конгресу були досі недосяжним на еміграції ідеалом. Реферати були вміло і дбайливо приготовані і кожний був писаний! Отже референти відчувають на собі відповідальність за все сказане. Резолюції були зріло обдумані, хоч, якби хто інший був референтом, то інакше був би їх стилізував. В дискусії не слідно було ніяких особистих інвектив ані змагань відживити згадки про минуле лихоліття.

Дивлячись з цього боку на наради, треба прийти до висновку, що вже минули молодечі пориви в делегатів, а прийшла зріла розвага. Ще кілька літ тому це було би неможливе. Мусіли би бути тертя, мусіли би бути докори за зовсім очевидні промахи і конкуренція одних груп чи одиниць перед другими. Цього року це все відпало. Явище дуже додатне. Виглядало, що кожний відчував на собі відповідальність за цілість нарад і за історичну хвилю. Між радили під вражінням вісток про виголодження старої батьківщини.

Але старому емігрантові насувалися й інші думки серед нарад. Мале число делегатів, відсутність конкуренції, брак палкости, яку звичайно проявляють ріжні ново-повстаючі гуртки — все те вказувалоб також, що еміграція старіється. Вже нема хочби отої особистої амбіції їхати на зїзд, нема амбіції рватися до проводу, нема охоти „задиратися з кимсь“ на старші літа. А шкода було би викликати якийсь розпор, що міг би прискорити смерть організації, яка й так живе понад звичайний вік політично-національних українських організацій, бо їй пішло на 12-ий рік. А звичайний вік всіх попередниць був 2—5 літ!

Щоправда, і вік делегатів на зїзд був, на американські відносини, також поважний. Тут чоловік гине в силі віку, отже десь біля 45 року життя. А на конгресі половина делегатів була поза цей вік. Отже живуть ніби „з ласки“ хоч і не старі вони і мають право та силу жити і до 70 року. Але заняття їх таке, що наражує їх на передчасну смерть. Фізичні робітники гинуть припадково, умові з перевтоми та через безупинний страх, що втратять своє дотеперішне заняття.

Деж молодь — спитаєте. — На нашу превелику радість цього року наша молодь списалася надзвичайно гарно. Думаю про тут роджену молодь. Було їх з десяток, один студ. прав виголосив поправною українською мовою реферат про відношення молоді до батьків-імігрантів з дуже цікавими поміченнями; був цікавий реферат дівчини-вчительки, що вміла розкрити свої переживання учениці в українській вечірній школі і вказати на недостачі нашої школи; був реферат молодого адвоката, який нам вказував, як практично шукати способів, щоби увійти в американське політичне життя і тією дорогою працювати для української справи. Все те були, так сказатиб, ревеляції для нас, що змагаємо до того, щоби українізацією перещіпити в душі і серця тут роджені молоді. У часі цих рефератів ми сиділи як студенти і шукали тієї нашої душі, яку ми в молоді переживали. І ми її найшли. Це, справді наші дума, хоч говорить неукраїнськими [illegible] ними.

Один лише сумнів виринав: чи це одиниці зпосеред молоді говорять за себе, чи за цілу молоду генерацію? — Пождімо! „До оптимістів належить будуччина!“

З організаційного боку дивлячись, треба сказати, що конгрес був висловом думок лише одної половини українського громадянства, без огляду на його чисельність. Делегати тих громад, що причисляються до українсько-католицької церкви, майже не явилися за кількома вимками. Українсько-католицьке духовенство конгрес цілком поминуло. Ще на попередньому зїзді, в 1930 році, було щось 4-ох католицьких священиків, хоч тоді ще колихалися хвилі розбурханого суспільного плеса після завзятої бурі зперед 4 літ.

А треба пригадати собі, що на першім конгресі Обеднання, дня 22. жовтня 1922, католицькі духовники явилися в поважній силі і головою Обеднання був католицький священик аж до попереднього конгресу, тобто до 1930, хоч через недостачу здоровля пок. о. Володимир Сполітакевич до кінця каденції обовязків не виконував. Таксамо на всіх конгресах являвся пок. о. Лев Левицький, перший голова Обеднання. Вони брали участь у нарадах навіть тоді, коли йшла завзята боротьба проти українсько-католицької церкви, а цю боротьбу загально ще досі приписується толішнім провідникам Обеднання і серед неї декого з провідників церковна влада екскомунікувала.

Це може удар по фальшивій струні, але треба шукати виходу з теперішнього непередбаченого, хоч і не ворожого, становища українсько-католицького духовенства до Обеднання. Щоби це духовенство могло створити якусь окрему політичну організацію з католицькою закраскою, про це нема мови. Більшість священиків вже застарі до якоїсь свіжої акції і не підуть на якісь непевні експерименти. Молодого духовенства така обмаль, що вони навіть не входять в рахунок. Сама пасивна поведінка справи не розвязує, бо доки людина жива, мусить займатися життєвими питаннями, все одно, чи особистими чи громадянськими. Зпосеред громади не вдасться втекти, бо становище священика вимагає, щоби все бути в контакті з народом. А зробити якийсь переломовий крок ніхто не відважиться. Коли би можна порівнати великі справи з малими, то насувається порівнання ворожнечі між Квіриналом і Ватиканом до часу лятераненського договору Мусолінія.

Правда, такий стан справи є важким „мементо“ для інших, щоби легкодушно і без неминучої потреби не викликували громадянської війни, але з цього мала потіха, бо нема навіть кому з цієї лекції скористати.

Значить: єдиний вихід з цього положення може принести час. Але, що зробити зі справами, які назрівають щодня і вимагають кооперації всіх наших національних сил?

Про це нехай подумають совісно ті, що так завзято перли до безпощадної боротьби і не хотіли слухати ніяких слів осторо̀ги.

С. Демидчук.

Боротьба з нашим безробіттям.

Підготовка до боротьби. — Надзвичайні загальні збори „Супруга“. — Нарада в справі боротьби з безробіттям.

Наше безробіття треба поділити на 3 відділи: 1) безробіття на селі, 2) безробіття в місті серед фізичних робітників і 3) безробіття серед умових працівників. Щойно при такому поділі можна собі пояснити той стан боротьби з нашим безробіттям, в якому вона є сьогодні. Бо на ділі в нас ще нема безпосередньої боротьби з безробіттям, ми щойно приготовляємося до неї.

Безробіття на селі є вині страшне, але на селі воно не таке замітне, як у місті. Нужду села пояснюється в першу чергу недородом і елементарними нещастями, а щойно потім між іншим і безробіттям. Навіть голоду землі, що є сосереднім означенням безробіття, якось не рахується безробіттям. Отже тому, що безробіття на селі має специфічний характер, воно як безробіття не кидається ввічі. Так само безробіття серед фізичних робітників у місті проходить мимо нашої уваги, бо ті знов губляться в загальній масі безробітних. Найбільше звертає на себе увагу безробіття серед наших умових працівників, бо ті не губляться в чужій масі, а навіть звільнені у чужих виринають як безробітні на рідному ґрунті. Тому й розгін до боротьби з нашим безробіттям починається само від цеї частини безробіття.

Перший починає поважно думати про те, як зарадити безробіттю, Союз українських приватних службовців СУПРУГА. Зовсім природно, що Союз турбується, як забезпечити перед безробіттям чи на випадок безробіття своїх членів. Але обмежитися лише до таких турбот годі і тому на нарадах СУПРУГА виринає питання нашого безробіття в цілій повноті; Головна Рада СУПРУГА рішає започаткувати боротьбу з безробіттям загалі і то не відкладаючи справи, бо стала на становищі, що чим пізніше ми візьмемося поборювати безробіття, тим воно буде більшою катастрофою для нас. Наслідком такого рішення відбулися дня 19. листопада Надзвичайні Загальні Збори СУПРУГА, присвячені виключно справі безробіття, а дня 20. листопада відбулась спеціяльна нарада з участю видних осіб нашого господарського й культурного організованого життя та з рефератом ред. В. Целевича про стан нашого безробіття і боротьбу з тим лихом.

Надзвичайні Загальні Збори СУПРУГА ухвалили низку резолюцій у справі безробіття. Подаємо цікавіші місця з тих резолюцій:

1) Кріза охопила весь світ. — „Одначе було би помилкою всю катастрофу безробіття, яка від кількох років охопила також українське господарське життя в польській державі, приписувати виключно загальним причинам світової крізи. Господарська кріза й велике безробіття серед українського народу має ще свої специфічні причини, які випливають із особливого положення українського народу, зі специфічно пануючої господарської системи на наших землях і з ненормальної будови нашого господарства.

2) ....„Українське суспільство, а зокрема український працюючий світ у боротьбі з катастрофою безробіття може покищо покластися лише на власні організовані сили, свідомі того, що боротьба з безробіттям має загальне народне значіння..“

3) ....„Крізу і безробіття серед українського народу можна поборювати на дальшу мету головно через розбудову народнього господарства (розбудова потрібних вже істнуючих та творення нових варстатів праці) та через широку організацію допомоги голодуючим безробітним.

4) „Загальні Збори СУПРУГА, як представника організованих умових працівників, ухва-

жають за свій обовязок звернути увагу суспільства на страшне безробіття серед умових працівників, зазначуючи, що *при повній розбудові народнього господарства не тільки не було би безробіття серед українських умових працівників, але їх число було би замале для обслуження всієї потрібної праці*".

У дальших резолюціях збори одобрюють започатковану акцію Головної Ради в справі боротьби з безробіттям, постановляють оподаткувати членів СУПРУГА вкладкою 1/4 прц. місячної платні, щоби поліпшити допомогу членам за випадок безробіття, означують вклад у акцію загального комітету для боротьби з безробіттям і створюють завязок спеціяльного фонду розбудови варстатів праці.

Поруч із тим збори ухвалили ще одну резолюцію — пересторогу для тих приватних службовиків, що ще не належать до организованого гурту. Наводимо її дослівно:

„Стаючи до боротьби з безробітям остерігаємо перед тим лихом усіх товаришів і товаришок, що є на праці, а ще досі не належать до своєї професійної орґанізації. Взиваємо всіх у ряди нашого Союзу СУПРУГА, який орґанізовано турбується долею службовиків і завчасу запобігає лиху, яке нині загрожує всім службовикам".

Варто тут згадати, що згадка про безробітних вийшла була ще й із двох інших джерел, але там це питання не було поставлене поважно і тому тепер вся акція проти безробіття зосередилась у СУПРУГА. З другого боку треба відмітити, що головну заслугу в тій акції має заступник голови СУПРУГА п. Камінський (РСУК), який вложив дуже багато праці в те, щоби в наших умовинах зложити самий такий образ нашого безробіття і засобів проти нього. Він теж відкрив і нараду в справі безробіття дня 20. листопада п. р.

У тій нараді взяли участь: президія СУПРУГА, представники тимчасового комітету безробітних, особисто запрошені видатніші особи з проводу наших господарських та культурних установ і представники преси. Була це перша, але справді дуже поважна нарада в такій важній справі, як боротьба з нашим безробіттям.

Підставою для дискусії на тій нараді був дуже цікавий реферат ред. В. Целевича. Суть того реферату можна звисувати такими тезами:

Безробіття інтеліґенції не є справою безробітних, але загально-національною справою, бо воно викликало загрозливе зменшення продукції інтеліґенції.

Наше народне господарство є примітивне, а народне життя недорозвинене. Треба підносити наше народне господарство на вищий ступіль, творити нові варстати праці а це є рівнозначне з поборюванням безробіття.

Наша молодь вчиться не того, що треба. Треба перевиховати старших і молодь у тому напрямі, щоби молодь вчилась практичних наук, а це запевнило би їй хліб серед свого народу.

Молоде покоління живе відірване від життя установ. Установи повинні уладжувати курси для студіюючої молоді, щоби вводити її в курс життя і праці установ.

Треба створити комітет з представників усіх установ, який мав би зайнятися справою безробіття і засобами для його поборювання. З огляду на завдання того комітету зайнятися розбудовою господарського життя могла би згодом повстати на його місце українська господарська рада.

Треба створити фонд безробіття з оподаткуванням установ і службовиків.

Нарадою проводив д-р М. Волошин, а в дуже живій дискусії забирали голос між іншими пп. інж. Творидло, інж. Палій, дир. Шепарович, Корчинський, д-р Дзерович. Мова була про сумну справу — про безробіття, але в тоні нарад не було пригноблення. Навпаки — з кожної промови чулося, що при добрій волі можна скрутити карк нашому безробіттю. Місця для працюючих рук у нас ще доволі, лише треба, щоби ті руки були пристосовані до тієї праці, яка вже чекає тих рук. Для прикладу варто подати слова дир. Шепаровича: Нам потрібно 50—60—100 збутових референтів, щоби орґанізувати збут хліборобських продуктів. При добрій волі, енерґії й ініціятиві число безробітних негайно змалібо би хочби на стільки осіб.

Нарада закінчилася тим, що: 1) рішено вести боротьбу з безробіттям орґанізовано, 2) доручено СУПРУГА дальше вести акцію в справі боротьби з безробіттям та приготовити тези, які мають стати підставою для праці окремого комітету боротьби з безробітям.

Ще не багато зроблено в справі безробіття але найважніше, що вже рушили її з місця.

Гр. Гл.

Демонстрація українців у Дітройті.

4.000 В ПОХОДІ МІСТОМ. — МАСОВЕ ПРОТЕ СТАЦІЙНЕ ВІЧЕ.

ДІТРОЙТ, МИШИГЕН. (Вл. кор.), 6. листопада. — Повагою і рішучістю відзначалась демонстрація українців проти виголоджування України, уладжена спільними силами усіх українців Дітройту, Гемтрамку й околиці в суботу 4. листопада. Комітет зединених товариств та організацій поклав немало трудів і заходів, щоб маніфестація випала гідно. Головою комітету був д-р Амброзій Т. Кібзей. Праці, впливам і завзятости його й цілого комітету треба приписати повний успіх маніфестації. Полягала вона на маніфестаційнім поході вулицями Дітройту і масовім вічу в Арморі Голл. Похід назначений на пів до десятої рано вирушив точно в означенім часі під проводом козаків сотника Якова Бабенка, котрі на бистрих конях з аемриканським та українським прапором надавали походові небуденного вигляду. За ними йшла орхестра, а за нею машерували поодинокі товариства, організації, численні в народніх строях, хори, жіночі організації, навіть шкільні діти. За обчисленням американських журналістів чотири тисячі мущин і жінок машерувало в поході впродовж двох американських миль, з Кесс Парку до Арморі Голл. Розуміється, що наші запоморочені більшовицькою дурійкою українці старалися з початком походу, свистом чи т. зв. „бюінг" заколотити спокій і повагу походу. Та ігнорування манїфестантами їх дітвацького поведення швидко привело їх до опамятання і вони відступили від глупого виступу.

В Арморі Голл відбулось маніфестаційне віче. Відкрив його д-р Кібзей і представив як

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З 26. ЛИСТОПАДА 1933.

ІВАН БУНІН. 2)

І Д А.

Так минув рік, минув і другий. Аж нараз мусів він поїхати на захід...

Було саме Різдво, а все ж їхати мусів. Попрощався зі своїми невільниками і домашніми, сів на баского коня і поїхав. Їде день, їде віч і доїзжає нарешті до великої вузлової стації, де треба пересідати. Але доїзжає, треба пригадати, зі значним опізненням і як тільки поїзд почав звільняти ходи перед плятформою, вискакує з вагону, хапає за обшивку першого носія і кричить: „Чи поспішний поїзд ще не відїхав?" А носій чемно всміхнувся і каже: „Щойно відїхав. Адже ви ласкаво спізнились на повних три години". „Ех, ти негіднику! жартуєш? щож я тепер зроблю? На Сибір би тебе, на каторгу, відрізати голову!" — Мій гріх — відповідає носій — але винної голови і меч не відріже, пане. Будь ласка, заждіть на поспішний..."

Похилив голову наш подорожник і покірно почвалав на стацію...

На стації було досить людно і приємно, затишно, тепло. Вже тиждень віяла метелиця і на залізничих шляхах усе переплуталось, усі розписи пішли до чорта, на вузлових стаціях було битком набито. Те саме було, звичайно, і тут. Усюди нарід і речі, весь день відчинені буфети, весь день пахне харчами, самоварами, кавою, що, як відомо, не зовсім погано в мороз і хуртовину. Крім цього цей двірець був багатий, просторий, так, що подорожник якстій відчув, що не було би великого нещастя, якби просидів там і всю добу. „Причепурюсь, потім добре попоїм і вип'ю" — подумав він задоволений, коли входив у пасажирську салю і негайно почав виконувати свій намір. Він оголився, обмився, налягнув чисту сорочку і чверть години пізніше вийшов із туалети помолоднілим на 20 літ, у напрямку буфету. Там випив одну чарку, потім другу, перекусив спершу пиріжком, потім жидівським щупаком і вже знову брав за чарку, коли нараз почув за плечима якийсь страшно знайомий і найчудовіший у світі жіночий голос. Тоді він, ясно, нагально обернувся і можете собі уявити, кого побачив перед собою? Іду!

„Від радощів і здивування у першій секунді він не міг сказати ні слова і тільки як баран на нові ворота дивився на неї. А вона — що це значить, мої други, жінка! — навіть бровами не моргнула. Зрозуміло, що і вона мусіла здивуватись і навіть на її обличчі видко було деяку втіху, але спокій, як кажу, зберегла зовсім інший. „Дорогий мій — каже — яка це доля вас сюди... Ну і приємна зустріч!" І з очей її видко, що каже правду, але каже це якось занадто просто і зовсім, зовсім не в тою манерою, як колись, головно... майже глумливо, чи якось так. А наш добродій зовсім збився з пантелику, ще й від того, що Іди теж в усьому тому не можна зовсім пізнати: якось так незвичайно розквітла вся, як розквітає яканебудь пишна квітка в найчистішій воді в якійсь кришталевій чаші і відповідно до того одягнена: зимовий капелюшок дуже скромний, дуже кокетливий і дияволськи дорогий, на плечах соболина тисячної вартости накидка... Коли добродій ніяково і покірливо поцілував її руку з осяйними перстенями, вона злегка кивнула капелюшком через плече і сказала недбайливо: „Познайомтеся з моїм чоловіком..." і зараз зпоза неї виступив і скромно, але і хвацьки, по військовому представився студент...

— Ах, нахаба! — крикнув Ґеорґій Іванович. — Звичайний студент?

— У цьому то і річ, дорогий Ґеорґію Івановичу, що незвичайний — сказав композитор з невеселою усмішкою. — Здається, за все життя не бачив наш добродій такого справді шляхотного, такого чудового, мармурово молодечого лиця. Одягнений чепуруном: у піджаку із того самого тонезького ясно-сірого сукна, яке носять найбільші елеґанти, що тісно охопив гарний торс, штани із штрипками, темно-зелений кашкет пруської форми і пишне миколаєвське футро з бобром. А при цьому симпатичний і скромний, як рідко. Іда пробурмотіла одно із найсдавніших російських назвищ і він швиденько зняв кашкет рукою в білій замшевій рукавичці — у кашкеті, ясна річ, блимнуло гарне муарове дно — хутко відкрив другу руку, тонку, блідо-блакитну і від рукавички якби трошечки в муці, вдарив каблуками і з пошаною нахилив на груди невеличку голову, дбайливо зачесану. „Ну й історія!" — ще більше здивовано подумав герой, ще раз тупо поглянув на Іду — і миттю зрозумів із погляду яким вона глипнула на студента, що, само собою, вона — цариця, а він раб, не звичайний раб, а такий, що носить своє рабство з великим вдоволенням і навіть гордістю. „Дуже, дуже мені приємно познайомиться!" сказав від щирого серця цей раб, міцно стиснув простягнену руку і з бадьорою та приємною усмішкою випростувався. „Я старий ваш прихильник і багато чув про вас від Іди" — сказав він з приятельським поглядом і вже хотів запуститись у дальшу розмову, відповідну до ситуації, коли несподівано йому перебили: „Тихо Петрику, не бентеж мене" — сказала Іда покважно і звернулась до добродія: „Дорогий мій! я тисячу літ вас не бачила! Хотілось би без кінця говорити з вами, але зовсім нема охоти говорити при ньому. Для нього нецікаві ваші спомини, буде тільки нудно і від нудьги ніяково, тому ходім, перейдемось по плятформі..."

І сказавши це, взяла вона нашого раба Божого під руку і повела на плятформу і з плятформи відійшла з ним майже на версту, де сніг був майже по коліна і — несподівано почала там йому освідчатись у коханні...

(Докінчення буде.)

предсідника віча суддю Ралфа Лидді. Після відспівання американського гимну першим бесідником був проф. права дітройського університету, Роберт Е. Аертон. По мистецьки виголошена промова проф. Аертона відзначалася глибоким знанням української справи і повним опануванням предмету. Другим бесідником був суддя Винсент Бреннен, котрий порівняв боротьбу українців з боротьбою американців та ірляндців проти тиранії Англії. Як промова професора була промовою ученого правника й економіста, так ця друга була промовою горячого американського патріота і приятеля справи поневоленого народу українців.

З українців промовляли полковник Олександер Шаповал і д-р Льонгин Цегельський. Переплітали поодинокі промови продукції двох місцевих хорів: ім. Івана Котляревського під проводом п. Андрія Стисловського і хору „Думка" під батутою Івана Атаманчя. Закінчено віче відспіванням українського нац. гимну.

Прислали листи з оправданням відсутности в манїфестації українців сенатор Вандерберг з Вашингтону, посадник міста Дітройту Смит, бувший посадник і кандидат (певний вибору) Казенс, редактор д-р Мишуга з Джерзи Ситі і місцевий український священик о. Лев Сембратович, котрий лежав хорий. Їх листи прочитано при оплесках вічевиків. Віче закінчилось коло 3 год. сполудня однодушним ухваленням протестних резолюцій.

Всі американські і чужомовні часописи Дітройту помістили фотографії походу, деякі з дуже підхлібними і співчуваючими замітками про Україну та патріотизм дітройтських українців.

Упадок французького кабінету.

У французькій палаті депутованих іде від кількох днів велика дискусія над фінансовими проектами уряду Сарота. При голосуванні над скресленням арт. 6 і дальших, що торкаються реформи адміністрації, Саро висунув справу довіря. Голосовано двічи. При першім голосуванні за довірям для уряду заявилося 326 депутованих, проти 237, наслідком чого уряд осягнув 89 голосами більшість. При другім голосуванні над скресленням дальших артикулів уряд дістав 74 голоси менше. Не одержавши довіря цілий кабінет подався негайно до димісії.

ПАРИЖ, 24. XI. ПАТ. Уряд Саро є третім з черги кабінетом, що паде з причини відкинення парляментом проектів, які мають на меті зрівноважити французький буджет. Поважений тепер уряд Саро був при владі несповна місяць, бо повстав 27. жовтня ц. р.

Німецько-французькі розмови.

„Берзенцайтунг" повідомляє з Парижа, що німецький амбасадор Кестер зложив візиту французькому віцеміністрові закорд. справ де Тесантові. Урядово не оголошено ніякого комунікату про зміст тієї розмови, але на основі неофіціяльних інформацій обговорювали способи направи німецько-французьких взаємин. Порушили теж інші важні проблеми, як справу німецько-польського відпруження та розбройну проблему.

Мусоліні хоче говорити з Літвіновом.

ЛЬОНДОН, 24. XI. ПАТ. В британських урядових колах одержано вістку, що Мусоліні вислав до Літвінова телеграфічне запрошення приїхати з Америки до Риму на конференцію в актуальних справах міжнародньої політики. У звязку з тим в Льондоні кружить чутка, що Мусоліні задумує предложити плян реформи теперішнього Союзу Народів, який не спирався на версайський трактат. Таким чином був би можливий поворот до Союзу Німеччини та Японії та вступлення до нього Радянщини і Зл. Держав. Дальше кажуть, що Мусоліні хоче порушити перед Літвіновом справу німецько-радянських взаємин.

Турецький університет у Царгороді.

Турецький міністр освіти Гікмет відкрив на днях турецький університет у Царгороді. На новім університеті викладає 40 закордонних професорів, між ними 30 з Німеччини, інші зі Швайцарії та Франції. Між ученими з Німеччини находиться багато жидів, заанґажованих за посередництвом проф. Айнштайна.

—o—

Наперед переговори, опісля війна.

Англійський „Таймс" обговорює справу розбройної конференції, яку вважає остаточно погребаною. Німеччина обстає при своїм домаганні рівности зброєнь, а в слід за тим ревізії версайського трактату. Доки ті дві справи не поладна ті, доти не буде в Европі відпруження. „Таймс" зазначує з натиском, що уряд Гітлера свідомо висуває ті домагання в Женеві, домагаючись, щоби поладнати їх дипльоматичним шляхом. А як це буде неможливе, провідники теперішньої Німеччини скажуть, що приневолені доходити своїх прав шляхом війни.

—o—

НЕ ХОЧУТЬ ВЗАЄМИН ІЗ СРСР.

Парлямент республіки Чіле відкинув 41 голосами проти 9 внесення в справі навязання дипльоматичних взаємин між Чіле та СРСР.

—o—

Міністерство меншин у Румунії.

БУКАРЕШТ, 24. 11. ПАТ. Кабінет міністрів рішив перемінити державний секретаріят меншинних справ на міністерство. Новоіменований міністр проф. Ністор зложив таку заяву для преси: „Справу меншин слід уважати державною справою яка мусить бути незалежна від партійних спорів і непорозумінь. Наше відношення до меншин має спиратися на основах справедливости. В рамах державности мусимо навязати взаємини з меншинами".

Збори „Українбанку" в Луцьку.

Дня 19. XI. відбулися загальні збори членів „Українбанку" в Луцьку за 1932 звітовий рік. Ці збори мають досить довшу попередню історію, яка, здається, буде закінчена не швидко. В них узяли участь не уповноважені членів, а самі члени безпосередньо, біля півтори сотні осіб, переважно селяни.

Головою зборів проголосив себе директор банку п. У. Свєцицький, і можна сперечатися, чи згідно зі статутом банку та із законом про збори. Коли численність присутніх свідчила про зацікавлення справами банку, то настрій зібраних говорив про щось інше. Вже на самому початку дійшло до сутички між боєво настроєною масою селян і президією. Частина селян піднялася, щоби залишити збори. Після промови п. В. Островського про важливість моменту й значіння банку для господарського розвитку збори пішли спокійніше.

Причини цих настроїв такі. Надзірна рада складалася з двох груп: опозиція 4 особи й керуюча група прихильна до б. дирекції — 5 осіб. Боротьба тревала майже 3 роки, а саме: за ощадність та краще ведення справ з огляду на дефіцитовість попередніх років. Наслідком боротьби було те, що директор п. Ів. Бондарук подався до димісії, а п. Ол. Ковалевського й другого директора усунено. На жаль, нова дирекція на чолі з п. Петриківським виявила себе не кращою, намагаючися свою банкову практику прикрити ріжними політичними посуненнями. Тоді вже надз. рада в кінці м. р. зложила з себе уповноваження. Вибрали нову певного забарвлення, а та вже усунула дир. Петриківського й другого молодшого директора та ввела ближчих собі осіб. Найцікавішим є, що до цієї надз. ради був вибраний усунений з дирекції п. Ол. Ковалевський (до одержання абсолюторії) і став її головою.

Голова надз. ради п. Ол. Ковалевський мусів би багато дечого сказати на згаданих зборах про дир. п. Ковалевського й інших. Щоби оминути як того, так і зустрічі з селянами, майже напередодні зборів зрікся головування й членства в надз. раді та на збори не явився.

У звязку з усім цим та зі справозданиям члена надз. ради п. Гудемчука збори приняли відповідні постанови, а саме, що винні члени надз. ради й дирекції повинні покрити страти, вжити на їх біляНсове покриття відповідні фонди, скласти одноразовий даток на створення нового фонду евентуальних страт, зліквідувати відсотки на будову дому і т. д.

Б. опозиція зреклася участи в новій надз. раді й до неї війшли слабенькі сили.

Всеж залишається побажати банкові вийти на кращий шлях.

X.

З організаційного руху.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ УНДО В БОЛШІВЦЯХ.

Дня 21. листопада ц. р. відбулося в Болшівцях рогатинського повіту велике віче УНДО, на якому зібралося біля 600 осіб майже зі всіх сіл болшовецького судового повіту. Віче скликав Повітовий Народній Комітет. У президії віча засідали: адвокат д-р Жизневський, д-р Лотоцький та місцеві міщани Фіґурка і Михайло Гребінський. Реферат про політичне положення українського народу, про шкільні справи та громадську політику виголосив посол Степан Кузик. У дискусії промовляли: Степан Мурафа і Шувар з Боднева, Олекса Губорбський з Яблонова, Василь Цюк з Підшумлянки і інші. Зібрані на вічу одноголосно ухвалили довіря проводові УНДО, Українській Парляментарній Репрезентації і зокрема послові Кузикові та серед бадьорого настрою по відспіванні національного гимну розійшлися. Годиться зазначити, що в болшовецькому районі почалася жвава орґанізаційна робота з приходом до Болшівців двох молодих енерґійних та ідейних людей, а саме д-ра Жизневського і д-ра Лотоцького.

ПАМЯТАЙТЕ ПРО ДОЛЮ ІНВАЛІДІВ УГА!

День жалоби і протесту.

БЕЛЬГІЯ.

З Брюсселя пишуть нам, що дня 29. жовтня ц. р. в помешканні Т-ва „Незалежна Україна" відбулись жалібні збори. Вислухавши реферату голови Т-ва про події на Вел. Україні і всеукраїнську протестаційну акцію, збори ухвалили однодушно підтримувати допомогову і протестаційну акцію Українського Допомогового Комітету в Бельгії. Підчас зборів переведено збірку на допомогу жертвам голоду і на протестаційну акцію К-ту.

Комітет Допомоги голодуючим на Україні й Кубані вислав через генерального консуля Норвеґії в Бельгії подяку президентові норвеського уряду п. Мовінклеві, а також телеграму президентові Рузвельтові. Комітет видає правильно у французькій мові комунікати про події на Україні, які більшість бельгійської преси передруковує в цілості. Заходами К-ту поміщено в пресі працю проф. С. Русової: „Діти на Україні".

БОБРЕЧЧИНА.

В селі **Дуліби** відправлено в дні 29. X. ц. р. торжественне богослуження і панахиду за жертви голоду згідно з розпорядком нашої церковної влади. Цілий день громадяни села перевели в пості.

Свята 1. листопада.

Свято 1-го листопада в українській катол. семинарії у Стемфорді, Конн. Зл. Д. П. А.

Дня 1. листопада відбулася Служба Божа у каплиці - українській семинарії у Стемфорді, Конн., за души тих, котрі віддали своє життя за волю і долю України. Ректор о. Павло Процько відправив співану Службу Божу з дияконами. О. д-р Василь Федаш діяконував. Служили були Василь Цупер і Богдан С. Олесь. Після Служби Божої о. ректор мав гарну проповідь. Службу Божу співали питомці семинарії під проводом професора Наґірнєго. Присутні на Службі Божій були всі професори, студенти і робітники із семинарії, а також декотрі українці з міста Стемфорду. Після Служби Божої [illegible] українським гимном.

Богдан С. Олесь.

З авзята боротьба за українську школу.

У Черневі мостиського повіту склалася „шкільна історія“, яка по українських громадах є нині чи не щоденним явищем. Батьки українських дітей у шкільному віці довідалися, що хтось вніс якісь шкільні декларації за польською мовою навчання з метою перемінити дотеперішню українську 4-клясову школу в Черневі на польську згл. утраквістичну. Завдяки пильним розшуканням вдалося батькам розвідати, що під тими шкільними деклараціями були підписані отсі українські батьки: Іван Балицюк, Іван Ваньчак, Федько Костевча, Дзьвкє Дужий і Параскева Костевка. Тому, що ці громадяни Чернева ані самі не підписували ніяких декларацій, ані нікого до того не уповажнювали ані взагалі нічого про ті декларації не знали, — поїхали вони зі своїм священиком о. Михайлом Плахтою дня 19. квітня 1933. до шк. інспектора в Мостиськах і зажадали вияснення справи, а саме: жадали, щоби шкільний інспектор предложив їм ті „їхні“ шк. декларації з пофальшованими підписами для викриття і покарання фальшівників підписів. Шк. інспектор тих декларацій не хотів дати, а навіть не хотів їх показати, заслонюючися „урядовою тайною“, але запевнив батьків, що мова навчання не буде змінена.

Одначе батьки не вірили словам шк. інспектора і про всяке внесли до Кураторії Львівської Шкільної Округи протест на письмі, при чому пояснили, що справою шкільних декларацій за польською мовою навчання займався тамошній учитель Ян Грицик (бувший українець!) та зажадали, щоби Шкільна Кураторія перед вирішенням мови навчання у 4-клясовій школі в Черневі перевела в тій справі слідство на місці в Черневі і ствердила власноручність підписів та правосильність внесених кимсь за польською мовою навчання шк. декларацій.

Одночасно попідписувані кимсь на шкільних деклараціях за польською мовою навчання українські батьки внесли скаргу до державної прокураторії, жадаючи судово-карного доходження з метою вишукати злочинця чи злочинців, які фальшували чужі підписи та примірного їх покарання.

Державна прокураторія слідство застановила, не переслухавши навіть підписаних на скарзі батьків, а Шк. Кураторія поручила повітовому шк. інспекторові у Мостиськах прикликати батьків до Мостиськ. Там батьки ще раз потвердили всі свої домагання у протесті, але підсуненого їм шк. інспектором письма не хотіли підписати, побоюючись якогось обману і заявили, що все є написане в протесті і вони своїх домагань не змінюють.

У висліді Кураторія ЛШО. рішенням з 9. червня 1933 р. Ч. І. 1474/33 змінила українську 4-клясову народню школу в Черневі на утраквістичну, спираючись саме на ті фальшиві декларації, проти яких попідписувані кимсь українські батьки безуспішно вносили протест до Шк. Кураторії та скаргу до державної Прокураторії.

Тоді українські батьки внесли проти того рішення своєчасно (перед упливом 14 днів) два рекурси через Кураторію ЛШО. до Міністерства Освіти, а саме: один рекурс внесли ті батьки, що їх якийсь злочинець попідписував на шк. деклараціях за польською мовою навчання, а другий рекурс підписали і внесли всі батьки за всі українські діти у шкільному віці і поза ними не остало в громаді 20 дітей, за яких батьки не підписали би рекурсу. Крім того внесли батьки доповно одну скаргу до державної прокураторії, а другу до суду в Мостиськах.

З огляду на своєчасно внесені два рекурси згаданий рескрипт Шкільної Кураторії очевидно неправосильний і тому українська мова навчання повинна була бодай так довго остати в 4-клясовій школі у Черневі, доки Міністерство Освіти не дасть свого рішення на ті обі рекурси. Одначе з початком цього шкільного року (1933-34) фактично перемінено українську школу в Черневі на утраквістичну, не чекаючи рішення Міністерства Освіти. Очевидно ця переміна протизаконна і тому за порадою Правної Оборони при Головній Управі „Рідної Школи“ внесли батьки новий протест до Кураторії ЛШО. через Повітову Шкільну Раду в Мостиськах. Крім того той факт оголошено в українській пресі і візвано українських батьків по всіх громадах, де зайшли такі протизаконні випадки, вносити подібні протести, як це внесли батьки в Черневі.

У міжчасі в наслідок реорганізації шкільних інспекторів у Польщі знесено повітовий шкільний інспекторат у Мостиськах, а мостиський повіт приділено до нововствореного Окружного Інспекторату в Городку біля Львова. Отже цей **Окружний Інспекторат поручив Управі школи в Черневі з днем 9. листопада 1933 р. привернути в 4-клясовій школі в Черневі українську мову навчання** до часу остаточного полагодження справи щодо мови навчання у тій школі. Одночасно Окружний Інспекторат у дотичному письмі запитує Управу школи, коли вона доручила Громадському Урядові рішення Кураторії ЛШО. про введення утраквізму в школі. Годі збагнути на що потрібно Окружному Інспекторатові в Городку дати доручення Громадському Урядові в Черневі рішення Кураторії ЛШО. Бо, оскільки ходить про 14 денний речинець вношення рекурсу, то він числиться не від дати доручення рішення Громадському Урядові, тільки **„від вивішення оповістки в льокалі громадського „гмінного“ уряду“** (§ 12 розпорядку Міністра Освіти з 7. січня 1925 р. Д. З. Ч. 3. поз. 33)!!

Річ ясна — це користне вирішення у користь української мови навчання тільки тимчасове. Та воно має велике значіння. Це безперечно успіх розумної одноцушної, послідовної і непохитної боротьби українських батьків за українську школу. З гордістю мусимо піднести відрадний факт, що в нас є такі **зразкові громади, які вміють постояти за права української школи**, не лякаються ніяких погроз ані навіть неслушно наложених кар та вміють відважно і своєчасно протиставитися всяким зловживанням та неподатні на ніякі провокації, з якої сторони вони не були б.

Якщо така однодушність, таке завзяття, такий святий огонь обхопить усі українські громади в Польщі, тоді ніяка сила не зможе нам перешкодити до вибореня належного нам українського шкільництва, очевидно, з українським учительством.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ УРЯД У КИТАЮ.

ТОКІО, 24. XI. ПАТ. Агенція Ренґо повідомляє у звязку з утворенням сепаратистичного уряду в провінції Фу-Кієн: З кол японського м-ства закордонних справ повідомляють, що японський уряд не знає ще основ і характеру того політичного руху. Японський уряд і далі стоятиме на вижидаючому становищі та обсервуючому заключені трактати. З японських урядових кол пояснюють, що політичні тенденції революційного уряду звернені як проти Нанкіну так і проти Токія. Новий революційний уряд складається з елементів, невдоволених політикою Нанкіну.

Конфіската приватного майна.

ТОКІО, 24. XI. ПАТ. Новий уряд провінції Фу-Кіян сконфіскував майно трьох найбогатших людей в Фу-Чав згідно з розпорядком про роздачу між селян і скасування приватної власности, як капіталів так і зем. посілостей, які мають знаціоналізувати.

Кінець прогібіції в Америці.

В Зл. Державах зачали вже пити алькоголь, хоч формально прогібіція ще не знесена, бо ще не всі стейти перевели голосування. Недавно голосувало 6 стейтів в справі прогібіції. Перші Пенсильванія й Огайо дали велику більшість проти прогібіції. Опісля прийшла Юта і припечатала смерть прогібіції як 36-ий стейт. Обі Каролайни, Норт Каролайна і Савт Каролайна заявились малою більшістю за задержанням прогібіції, але їх голосів вже не треба було. В Кентокі перемогли „мокрі“.

Ще мають голосувати вибрані делеґати. Останні з 36 стейтів будуть голосувати 5. грудня. Тоді державний секретар Кордел Голл підпише документ про скасування 18 додатку до конституції і відтоді більше федеральної прогібіції в Америці не буде.

НОВИНКИ

— **Порядок Богослужень на честь св. Йосафата.** З парохіяльного уряду катедри св. Юра повідомляють, що від пятниці 24. ц. м. відправляються Богослуження в честь св. Йосафата з нагоди 310-ліття його мученицької смерти. Порядок Богослужень такий: в суботу 25-го, в 9. год. ранку співана Служба Божа з проповідю; в 5. год. попол. Всенічня, Акафист, проповідь Преосв. епископа о. д-ра І. Бучка, Суплікація; в неділю 10. год. ранку Архієрейська Служба Божа, яку правитиме Преосв. епископ о. д-р Бучко, проповідь виголосить о. д-р Г. Костельник; 4. год. попол. Вечірня.

— **Наука релігії для українських дітей на Холмщині.** З Холмщини пишуть, що там по всіх школах наказують катехитам і змушують українських дітей вчитися релігії не матірною лише польською мовою. Щоби лише притягнути дітей до науки закону Божого в польській мові, видають їм безплатно підручники. Холмщани звернулися до Української Парляментарної Репрезентації, щоби занялася тою справою.

— **Конфіскаційні практики.** Ми вже писали про українську одноднівку „Холмський Голос“, яка появилася в Холмі і яку староство сконфіскувало. Люблинський окружний суд уневажнив конфіскату, а проте староство відмовило видачі накладу одноднівки. Референт Олейчик сказав, що цілий наклад одноднівки спалений. Треба надіятись, що видавець скористає з закону, який дає йому право домагатися судовою дорогою відшкодування за шкоду, спричинену неоправданою конфіскатою і „Холмський Голос“ таки видасть.

— **„Румунська Марморощана“.** Під наголовком „Maramuresul Românesc“ видали І. Дремер та І. Марін І. том своєї праці у видавництві „Cartea Româneasca“ в Букарешті. У цій праці описані всі оселі українського народу в Мармороощині (також на Закарпатті), ілюстровані численними знимками, діяграмами та рисунками.

— **Фільма з українського життя на Закарпатті.** На днях у Празі почали накручувати першу закарпатську фільму „Невірна Марійка“. У фільмі виступає закарпатський селянин, головну ролю грає одна верховинська красавиця. Режисером фільми є Вл. Ванчура.

— **Знижки процентової стопи.** Від 1. грудня ц. р. буде обнижена процентова стопа в ПКО і комунальних касах від нових вкладів із 5 на 4 проц. Давні вклади будуть опроцентовані до кінця року ще на 5, від 1. січня також на 4 проц.

— **Відгомін городецького нападу.** Перед судом в Самборі відбувся процес проти Дамяна Міги з Тершова і Гриця Пацюка з Буковиська за те, що продавали фотографії учасників городецького нападу Дмитра Данилишина, Василя Біласа, Володимира Старика і Юрка Березинського. Оба дістали по рокови вязниці.

— **Римо-кат. оо. Салезіяни** ведуть на території Польщі 33 заведення для молоді (головно ремісничої), з того кілька на українських землях. А що тій акції протиставимо ми?

— **Радіо в часі ґазової атаки.** В часі ґазової атаки у Львові радіостація виконує спеціяльну інформаційну службу, яка буде давати слухачам безпосередні інформації про хід ґазової атаки та засоби, якими можна боронитися.

— **Вказівки для „заґазованих“.** Тому, що при ґазовій атаці вжиють слізних ґазів, „заґазовані“ не повинні терти очей ні пальцями ні хусточкою, а радше повинні спокійно виплакатися. Можна витерти очі кілька разів чистою хусточкою, замоченою в холодній воді.

— **Лист підозрілого в убивстві наймички.** Підозрілий в убивстві наймички Зальотівни при вул. Гофмана 4. у Львові Маріян Косцюк прислав до „Веку Нов.“ листа, в якім повідомляє, що скривається у Львові, мовляв, тому, що не хоче відсидіти 1-річної кари вязниці, на яку суд у 1932 р. засудив його. Впевняє, що він не вбив Зальотівни та що зголосився би в прокураторії для зложення зізнань, бо хоче бути вільний від обвинувачення в убивстві.

— **Присуд на поручника.** В розправі проти пор. Ґромадки й тов., обвинувачених за фінансові надужиття запав у пятницю присуд у перемиському суді. Пор. Ґромадку засудили на 703 місяці вязниці, що замінили йому на 4 роки вязниці зі зарахуванням 2-річного слідчого в решту. Крім того Ґромадку усунули зі старшинського корпусу та відібрали йому горожанські й почесні права на 10 літ. Сержанта Пікульського засудили на 1 рік і 2 місяці вязниці, плютонового Зентала на 6 місяців вязниці, плютонового Сажинського на 4 місяці вязниці. Решту, 14 обвинувачених увільнили.

— **Вломи.** Нічию на 24. листопада вломилися до хати управителя школи в Дроговижі Леонарда Кулина два замасковані бандити. Під загрозою револьверів забрали біжутерію та готівку. Опісля один бандит остав в кімнаті, а

ПОЛІТИКА БОЛГАРІЇ — ПОЛІТИКА МИРА.

СОФІЯ, 24. 11. ПАТ. Замикаючи дебату над політикою уряду президент ради міністрів Мушанов виголосив у парляменті промову, в якій після обговорення внутрішньої політики, зясував справи закордонової політики. Мушанов ствердив, що політика Болгарії це політика мира та порозуміння. Вона доведе до мирної розвязки всіх справ, які цікавлять Болгарію та її сусідів. Далі премієр згадав про візити болгарського короля у сусідніх монархів. Стріча короля Бориса з югославянським королем Олександром і румунським королем Карлом причинилася до затіснення звязків між їх народами. Премієр висловив думку, що балканські народи у взаємних відносинах відчувають потребу жити в мирі. Болгарський нарід піде далі тим шляхом, що основується на добрих сусідніх взаєминах і на порозумінні.

другий пішов до шкільної салі, відчинив вертгаймівську гром. касу ключем, який взяв в управителя та забрав 400 зол. і вартісні папері. Після грабежі, що тревала около 3 години, грабіжники відїхали возом, який ждав увесь час біля школи. — У пятницю на раном невідомі злодії вломилися до громадського уряду в Медиці (пов. Перемишль), розбили касу та забрали 540 зол. 78 сот. і втекли.

— **Краєва хроніка.** В Станиславові згорів склеп купця Ліхтенберга при вул. Галицькій. — В Бережанах переведено в днях 18. і 19. ц. м. вправи в газовій атаці та протиґазовій обороні. — За знищення охоронного паркану на лінії Кільчичі-Дорожів засудив самбірський суд В. Михальцевича і Вол. Дмитрова на кару по 8 місяців вязниці з припиненням на три роки.

— **Передґазова облава.** Поліція перевела у Львові на площі Сольських у пятницю передполуднем велику облаву на злодіїв і суспільне шумовиння. На свист поліційного старшини кордон поліції окружив усю площу та стали легітимувати підозрілих. Придержали всього кількадесять осіб. У деяких найшли кинжали та боксери. Придержаних перевезли автом до поліційних арештів.

— **Людська голова на залізничому шляху.** Залізничник Станислав Гут подибав на залізничому шляху між Белзом і Равою Руською відрізану людську голову. Вона так змасакрована, що годі пізнати, чи та голова мущини чи жінки. Коли віднайдуть кадовб, можна буде ствердити, чи тут зайшов випадок самогубства чи вбивства.

— **Смерть на сцені.** Підчас аматорської вистави, яку давала парохіяльна читальня в Делятині, аматор Оснюк упав з підвищення на сцені на землю так нещасливо, що розбив собі голову на бетоновій долівці. Нещасний незабаром помер.

— **Пропала дівчина.** З Нижнева пов. Товмач пропала перед трьома тижнями 17-літна Циля Мельцерівна, донька збіжевого купця. В містечку розійшлася чутка, що дівчину увів електротехнік Едвард Величко, вивізши її невідомо куди. Кажуть, що дівчина перебуває в якімсь монастирі і хоче вихреститися, на основі інших версій Величко вивіз Мельцерівну до Львова.

— **Напад вовків на купця.** Недалеко Вильна напали вовки на купця Хаїма Левіна, що вертав уночі з Ракова. Звірі кинулися наперед на коні, а коли вони сполошилися і Левін випав з воза, звернулися проти нього. Були би його розірвали, якби не несподівана допомога двох військових, що надїхали дорогою. Один військовий влучним вистрілом убив одного вовка, а тоді решта вовків втекла.

— **Випив пять фляшок горівки.** На станції Лодзь-Каліска, найшли в особовім потязі, що прийшов з Гдині, мертвецьки пяного реемігранта з Америки, а біля нього пять фляшок опорожнених з горівки. Його перевезли до шпиталю, де незабаром він прийшов до свідомости. Оповів, що як поїхав на польську територію, так забажав ужити собі горівки, якої в Америці не міг дістати, що випив аж пять фляшок.

— **Утік директор.** Прокуратор окружного суду в Катовицях приказав арештувати ген. директора Вспульноти Інтересів д-ра Вальтера Томала. Він не ставився на зазив прокуратора, бо як виявилося, втік за кордон.

— **Зловживання в полковій касі.** В Скерневіцах викрито великі зловживання в полковій касі, що полягали на виставлюванні фіктивних виплат заслуженини воякам того полку та фальшуванні т. зв. чорних фондів. Зловживання сягають до цифри 70.000 зол. Слідчий суддя Волямін при військовім окружнім суді поставив у звязку з тим у стан обвинувачення 10 старшин і підстаршин того полку з поручником Моліном, що був платником полку.

— **Ріжні вістки.** Агенція Аваса повідомляє, що 28-літній поляк Йосиф Хойнацький, замешкалий у Віші, виграв пів міліона франків при другому тягненні французької державної льотерії. — В часі ремонту фабрики „Ельтес" в Бендзіні завалився комин, засипуючи на смерть одного робітника.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Роман Метик, емер. суддя в Підгайцях, уроджений 27. квітня 1885 р. помер по тяжкій недузі в санаторії у Львові дня 21. ц. м. Покійний відзначався великим ідеалізмом, активним патріотизмом і жертвенністю. Належав до визнавців ідеольогії В. Липинського. Знав чужі мови, подорожував багато по світі, тому цікавився ріжними життєвими проблемами. За часів Української Держави був авдітором УГА. Свої судейські обовязки виконував незвичайно совісно. Був головою Катол. Акції, основником Т-ва „Родина", „Бояна" та діяльним членом усіх українських товариств у Підгайцях. Помер у силі віку серед інтенсивної праці у всіх підгаєцьких товариствах, полишаючи дружину та 4-літнього синка Богдана. В. Й. П.!

Радислав Василь Ставничий, емер. офіціял Окружного Суду у Станиславові, помер у 68-ому р. життя 20. жовтня 1933. — З Покійним зійшов у могилу тихий, але незвичайно характерний і ревний громадянин, член ріжних українських товариств. На рахунок заслуг Покійника треба вписати його освідомляючу роботу серед міщанського й сільського українського громадянства міста Тлустого й окружних сіл та цілої взагалі Заліщиччини, а почасти й Чортківщини на схилку 90-тих рр. мин. століття, головно в часі загального перепису населення в 1900 р., а потім упродовж 30-літнього проживання в Станиславові діяльну участь у численних українських товариствах. Покійний був членом-основником та довголітнім членом виділу міщанського касинового Т-ва „Українська Хата", яка в довоєнних часах відогравала дуже важну ролю в житті станиславівської української громади, а зокрема в житті української молоді середніх шкіл. Після війни звернув був Покійний свою діяльність на економічне поле та почавши від дня 29. червня 1920 р. аж до дня 14. квітня 1929 р. входив постійно в склад надзірної ради „Українського Кооперативного Банку" (давніше „Української Міщанської Каси"). Похорони Покійного відбулися 22. жовтня при співпраці трьох священиків і хору „Думка" та при великому здвизі народу. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

СТРИЙ

Поладнання кризи у виділі філії „Просвіти" в Стрию. Кризу у виділі філії „Просвіти" в Стрию поладнано в цей спосіб, що Головний Виділ „Просвіти" у Львові розвязав виділ філії у Стрию та установив кураторію, до якої під проводом голови філії д-ра Калуського покликано: о. Савицького, інсп. Соколовського, адв. Охримовича й о. Височанського. Сподіємося, що загал українського громадянства підтримає працю кураторії і філія „Просвіти" виповнить як слід своє завдання.

Приготування до міських виборів у Стрию. Хоча маємо свій український клюб радних під проводом інсп. Соколовського і цей клюб веде доцільну політичну лінію, то все ще є у нас одиниця, котра поза плечами репрезентації, на свою руку, під покришкою репрезентування міщанства, хоче конечно стати радним. Не вивчаючись на постановах нового самоуправного закону, утрудняє тільки комітетові працю над консолідацією українських сил. Сподіємося, що міщани передмістя Ла... ни не дадуться звести на кривину дужку і підуть солідарно з нашим проводом.

Концерт у честь Лесі Українки. Дня 1?. XI. відбувся у великій салі Народнього Дому в Стрию концерт у честь Лесі Українки, при співучасти співачки М. Сирської, декляматорки п. Шкварківної та акомпаніятора д-ра Нестора Ніжанковського. Симпатичний настрій псувало те, що було мало публики. Тут завинило радше Т-во Українських Жінок, котре не вміло відповідно розреклямувати концерту, а навіть відповідних афішів не було. А шкода, бо концерт був зразково приготований.

РОГАТИНЩИНА.

Ювилейне свято в честь гетьмана Мазепи. В неділю 12. листопада п. р. всі культурно-освітні та економічні установи Рогатина святкували велике ювилейне свято 300-літніх уродин гетьмана Івана Мазепи. Свято це, до якого повіт так солідно підготовлявся і котре мало відбутися ще в липні (полева Служба Божа і величавий маніфестаційний похід через місто кінних бандерій та пішних відділів усіх культ.-освітніх організацій з сіл, влада в останній хвилині заборонила, не подаючи причини. Вартує старающись про дозвіл, комітет одержав його на 12 листопада, але вже з меншою програмою. В міській церкві в год. 12. вполудне при співучасти священиків з дооколичних сіл була відправлена святочна панахида. На панахиді вже були маси народу з дооколичних сіл, а по скінченні її всі присутні пішли до салі філії „Просвіти", де відбулася святочна академія. На гарно прибраній та заквітчаній сцені виднів прикрашений вишивками портрет гетьмана Мазепи. Свято відкрив посол Ст. Кузик високопатріотичною промовою про великого гетьмана, яку публика приняла грімкими оплесками. Мішаний хор з Пукова під проводом о. Соловія відспівав Стеценка: „Вкраїно Мати", Ярославенка: „Гей за Україну" та „Женьчик бреньчик"; хор відспівав ті пісні дуже гарно. Була теж декламація С. Любінецького (Б. Марченка: „Погром чи побіда?"). Орхестра мандолінистів Т-ва „Зоря" відіграла: Чайковського „Пісню без слів" та вязанку стрілецьких пісень. Друга орхестра читальні „Просвіти" в Рогатині відіграла: Гайворонського „Стрілецьким шляхом" та Е. Штольца „Моя королівна". Мішаний хор „Рогатинського Бояна" відспівав Леонтовича-Чупринки: „Льодолом". Академія закінчилась відспіванням нац. гимну. Вечором в салі „Української Каси" відбувся святочний концерт з ось-такою програмою: М. Лисенко: „Вже весна" та Леонтович-Лепкий: „Моя пісня" — відспівав мішаний хор української гімназії; вступне слово мав посол Ст. Кузик; Мендельсон-Бартольді: „Осінна пісня" — мішаний хор „Рогатинського Бояна"; Ліст: „Думка" та „Мазепа" — фортепянове сольо проф. д-ра Б. Кудрика; сольоспів п. Гладійової („Дума про Ничая"), яким співачка очарувала всіх і публика довгими оплесками домагалася ще надддатку, тому п. Гладійова відспівала ще дві пісні; декламація С. Любінецького (Марченко: „Погром чи побіда?"); мішаний хор з Пукова відспівав знову дві пісні, якими здобув собі повне признання. Концерт закінчено нац. гимном. Академія та вечірний концерт випали дуже гарно і залишили в кожного незабутній спомин. Програми вповні відповідали свому завданню і були солідно підготовлені.

ТЕРНОПІЛЬ.

З музичного життя. З нагоди 50-ліття смерти великого поета-композитора Р. Вагнера уладила тут. філія Муз. Т-ва ім. Лисенка спільно з „Тернопільським Бояном" вокально-музичний вечір з його творів. Скромно названий вечір був у дійсности гарним і великим, як на провінціональні сили, концертом. Не місце тут входити в детайлі та фахову оцінку, а слід ствердити великий поступ та осяги культурної, послідовно веденої праці у тих установах. Признання належиться проводові і диригентам, що невсипучою працею і щасливою ініціятивою дають змогу нашому громадянству насолоджуватися красою благородного мистецтва, а також виконавцям, що з замилуванням дають свою працю для розвою рідної культури. Відрадне те, що авдиторія виповнена була головно нашою молодю, у якої слідний щораз більший зріст зацікавлення добутками музичного мистецтва. Зворушливе враження викликала поява на естраді гурту виконавців у силі 60 осіб, в якому до праці в цій важній ділянці ставули покоління 19-го і 20-го віку. Від дітей бо ледви 10-літніх елевів Муз. Інституту, до сивих ветеранів-співаків гармонійно та з запалом працює цей гурт для музичної культури. Вдоволення і вдячність громадянства для всіх тих культурних працівників нехай буде товчком до їх дальшої хосенної праці!

Присутній.

1.000 ІНВАЛІДІВ УГА ЖДЕ НА ПОМІЧ ГРОМАДЯНСТВА. ВШАНУЙТЕ ЇХНІ ЗАСЛУГИ І ПОСВЯТУ! ЧЕСТЬ НАРОДУ НАКАЗУЄ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЖИТТЯ ТИХ, ЩО В ОБОРОНІ ВІТЧИНИ ВІДДАЛИ СВОЄ ЗДОРОВЛЯ!

ЯНІВ.

Посвячення площі під будову церкви в Ямельній. В день св. Арх. Михаїла відбулося торжественне посвячення площі під будову гр.-катол. церкви під покровом св. Арх. Михаїла в Ямельній к. Янова. Читачі „Діла" пригадують собі відозву ділового комітету будови цієї церкви, поміщену в нашому часописі в часі вакацій. Саме цей рухливий комітет приступає уже з весною до будови церкви, а тепер посвячено торжественно площу. Прегарний вид з площі відкривається на ціле село. Вся площа щільно виповнена сотками людей. Прибули з процесіями парохія Воронів і Страдче. Настрій у присутніх піднесений — всі очікують акту посвячення площі. Впр. о. радн. Роман Охримович, парох Воронова, в окруженні о. Михайла Антонишина, пароха Мальчиць та о. Миколи Войковського, місцевого пароха, відправив при гарно прибранім престолі водосвяття та посвятив площу і хрест. Після того о. парох Войковський виголосив святочну проповідь, яка зробила на всіх глибоке враження. Нарід, зворушений до глибини серця, з сльозами в очах вислухав тої проповіди. А співаючи опісля соборний акафист до св. Арх. Михаїла, дав вислів, що слова проповіди застрягли йому глибоко в серці. Вкінці поставлено хрест на площі і на закінчення свята залунали бравурні акорди карачинівського хору, що під уприводою свого знаменитого диригента прегарно відспівав пісню: „Боже, вислухай благання". Піднесений на дусі розходився нарід повагом з рідного в тій околиці торжества, а я линув думкою до тих усіх, що читали в часописах відозви-прохання ділового комітету будови каплиці в Ямельній і ще донині не відгукнулися своєю лептою. Не завадить може при цій нагоді знову пригадати, що жертви на будову гр.-кат. каплиці в Ямельній слід слати на адресу гр.-кат. парохіяльного уряду у Страдчі, п. Янів коло Львова, з дописком: На будову греко-катол. каплиці в Ямельній.

Учасник.

—o—

Нові книжки й журнали.

Василь Маковський: ТАЛЄРГОФ. Спогади і документи. Львів 1934, ст. 260. Накладом автора. — Ширшу оцінку цієї цінної книжки подамо в найближчих днях.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 25. XI. вистава не відбудеться з причини ген. проби.

Неділя, 26. XI. год. 3.30 попол. „Робінзон Крузо".

Неділя, 26. XI. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор".

Театр Різнородностей.

Субота, 25. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Неділя, 26. XI. год. 3.30 попол. „Дика бжола".

Неділя, 26. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Кіна.

АДРІЯ: „Бен Гур".
АПОЛЬО: „Шпіон у масці" (Ганка Ордонівна).
АТЛЯНТИК: „Кавальквада".
ВАНДА: „Невіта, цвітка Гавани".
КАСІНО: „1002-га ніч" (Мозжухин).
КОПЕРНИК: „Золоті сильця" (Любич), „Таємні сили".
КОЛЬОСЕЙ: „Син джунглі" і ревія „Гальо, Америка!"
МАРУСЕНЬКА: „Золоті сильця" (Любич), „Таємні сили".
МІРАЖ: „Тиждень на весело: „Волоцюга" (Лоренс Тибет), „Герої" (Льорель і Гарді).
МУЗА: „Куртизана" (Грета Гарбо).
ПАЛЯС: „Гіркий чай ген. Єн".
ПАН: „Цілунок перед зеркалом" і „Ромео та Юлія".
ПАСАЖ: „Земля нічия", Балалайкова трупа Франковського.
ХИМЕРА: „Кавальквада".
СТИЛЕВЕ: „Мумія", ревія „Львів під газом".
УТІХА: „Острів пропавших душ".

Закордонне радіо.

Субота, 25. листопада 1933.

Відень (517,2) 17.00 Хор, 18.30 Концерт, 20.05 „Дер Келермайстер" оп. Целера; **Братислава** (279,3) 22.15 Концерт; **Гайльсберг** (276,5) 16.00 Концерт; **Ляйпціґ** (389,6) 19.00 Гендлеві твори; **Мінхен** (533) 20.00, 21.00 Веселий вечір; **Бреслав** (325) 11.30 Концерт; **Букарешт** (394,2) 20.00 Арфа, 20.45 Спів; **Будапешт** (550,5) 18.30 Циг. орхестра, 22.45 Концерт; **Рим** (441,2) 13.00 Легка музика, 20.45 Опера.

Неділя, 26. листопада 1933.

Відень (517,2) 12.00, 19.00 Концерт; **Брно** (341,7) 16.00 Музика, спів; **Прага** (488,6) 11.00 Камер. концерт, 19.30 „Песиголовці" оп. Коваровича; **Ковно** (1935) 16.50 Спів, 19.30 Опера; **Гайльсберг** (276,5) 15.00 Концерт, 20.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка; **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 14.30 Дитячі пісоньки, 20.00 „Марія Стюарт" песа Шіллера; **Ляйпціґ** (389,5) 12.00 Концерт, 19.20 Рел. пісні; **Беромінстер** (459,4) 19.50 „Венус" оп. Шека; **Стокгольм** (435,4) 14.00 Солісти (музика, спів), 15.00 Пісні в супр. лютні, 22.00 Популярна музика; **Будапешт** (550,5) 15.45 Військ. музика, 19.50 Фортепян, 21.35 Циг. орхестра; **Рим** (441,2) 17.00 Концерт, 20.45 „Аддіо, джовінеца!" оп. Пієтрія.

Львівське радіо.

Субота, 25. листопада 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.00, 12.35 Сальонова музика; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Пісоньки Данового хору (грамофон); 16.00 Авдиція для хорих. Сальонова орхестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Легка музика; 17.50 Куток краєзнавчого т-ва; 18.20 Дла фортепяни, спів; 19.05 Всячина; 19.25 Моя вечірня пісня. Кс. провича; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00 Орхестра, спів; 21.00 Почт. техн. скринька; 21.20 Фортепян; 22.05 Концерт мандолінистів; 23.05 Трансмісія з Вильна: „Виленська зазуля".

Неділя, 26. листопада 1933.

8.00—8.54 Ранішня авдиція; 9.45 Рел. музика з грамофону; 12.15, 13.12 Муз. поранок, спів; 13.00 Промисл; 14.00 Ліси в Польщі; 14.15 Лісова скринька; 14.25 Мужеський та хлопячий хор; 15.00 Як хосенно та приємно проводити зимові вечорі; 15.20 Сальонова музика з грамофону; 16.00 Для дітей „Наш приятель", „У монастирській келії"; 16.30 Славні артисти (з грамофону); 17.00 Жіночий відділ; 17.15 „Краківське весілля"; 18.00 „Івась і Катруся" гротеска; 18.40 Спів (Довнар-Запольська, сопран); 19.00 Літер. фейлетон; 19.12 Всячина; 19.30 Що чувати в світі; 19.50 На веселій львівській хвилі (ревієво-гамова хвиля); 20.45 Трансм. з Варшави: „Янт кохання" оперетка Гордона, в перерві відчит, спортові вістки.

Присилайте передплату!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Легка звишка доляра.

У Львові в пятницю долар у приватних оборотах 5.43 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.30, Париж 34.86, Берлін 212.30, Ціріх 172.58, Амстердам 358.95, Нюйорк кабель 5.52 і пів — 5.50, Нюйорк чеки 5.46 і пів — 5.49.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 24. XI.: масло зол. 2.90, молоко 22 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 4.80—5.00 за копу. Тенденція на всі ті артикули сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Надзвичайні Загальні Збори кооперативи „Український Театр" у Львові відбудуться в понеділок дня 4. грудня 1933 р. в годині 4-ій пополудне у домівці кооперативи, Львів, вул. Шашкевича 5, партер, з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання попереднього протоколу. 3) Реферат Управи у справі використання майна кооперативи під теперішню пору. 4) Внески і запити. — Якщо в означеній порі не явиться приписане статутом число членів другі Збори відбудуться в годині 5-ій в тому самому льокалі і без огляду на скількість приявних членів. — За Надз. Раду Кооперативи „Український Театр" кооп. з обм. уділами у Львові: **Й. Дрималик**, голова, **О. Боднарович**, секретар.

642 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НЕГАЙНО продається одно-поверхову каменицю, на фундаментах для двох-трьох поверхів, при вул. Задвірянській 10. Річний дохід 4.500 зол., 20 убікацій. Ціна 45.000 золотих. Інформації між год. 18 і 20 на місці. 630 2—2

ПРИЙМУ паніночку на станцію. Дмоховська, Сикстуська 35. 628 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Невблаганна смерть забрала Найдорожчого Мужа, Батька й Брата — Романа Метика, емер. судлю в Підгайцях. Горем прибиті дружина, син і рідня почуваються до обовязку подякувати всім тим, що в часі недуги Покійного спішили з поміччю та виявили багато серця, особливо Вп. Яворським і д-рові Явному. Також дякуємо всім тим, що були ласкаві своєю участю причинитися до звеличання сумного обряду, передовсім Всеч. ОО.: Яросевичеві, проф. М. Ладі, рек. Я. Перрідонові, радн. Д. Семчишинові, віцеканц. М. Блозовському, делегатам з Підгаєць: Всеч. о. Костюкові за його зворушаюче надгробне слово, Вп. мец. д-рові Е. Ловицькому, Всеч. о. Ловицькому, пароховi Телячого і всім, що віддали Покійному останню прислугу. Нехай Їм Бог сторицею нагородить!

Дружина, Синок і Рідня.

НАФТУ, БЕНЗИНУ, ОЛІЇ, ПАРАФІНУ, як рівнож ВУГОЛЬ, КОКС і ДЕРЕВО

поручає фірма

„МЕТАН", Львів, ул. Сенкевича 9, крамниця площа Векслярська 2.

612 1 проц. зиску на Рідну Школу. 3—5

ПЯНІНА перворядні по знижених цінах; на догідних умовинах. Купно, продаж, заміна уживаних інструментів. 23

НОВАЦКІ

Пілсудського 17. Тел. 35-21

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

Читайте „Діло"!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.15	**Дрібні оголошення від слова:**	Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 380—
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги . . 0.40	матримоніяльні по . . . . зол. 0.15	„ „ 1/2 . . . . 200—
1 „ „ в тексті і поміжних . . 0.45	купно, продаж, винаєм і т. п. 0.10	„ „ 1/4 . . . . 110—
„ на першій сторінці . . 0.55	шукаючі праці 0.08	„ „ 1/8 . . . . 60—
	слова товстим друком подвійно.	Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.